

PISPALAN PULTERI

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM.
VALKOSIPULIFILEE,
VOIKUHA, SILAKKAPIHVIT,
PYTTIPANNU, LIHAPULLAT,
HUNAJABROILERI, KASVISLAUTANEN...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN
PIKKUANNOKSIA
TALON SALAATIT
JUOTAVAA

Avoinna
arkisin 11–02
la–su 12–02

Keittiö avoin
ma–pe 11–16
la 12–18
su 12–19

Pispalan valtatie 23
puh. (03) 212 5211

Korkeatasoisia valokuvia. Varaa oma aikasi!

Liike on avoinna ma–pe 8–11 ja 12–16.30,
lauantaisin tarpeen mukaan.
Ajanvaraus puh. 222 1667 ja 040 737 0104
Pispalan valtatie 27

Valokuvaamo Hildén

Pispalalainen on foorumi kaikille pispalalaisille. Se jaetaan ilmaiseksi kaikkiin Pispalan, Tahmelan ja Hyhkyn talouksiin. Kirjoituksia, mielipiteitä, jutunaiheita tai muuta sellaista voi toimittaa lehden tekijöille ja asukasyhdistyksen toimikunnan jäsenille. Niitä voi lähettää tai jättää lehden postilaatikkoon Pispalan kirjastoon, Tahmelankatu 14, avoinna ma–pe 14–20, la 12–17.

PISPALALAINEN 2/00

Päätoimittaja: Johanna Vehkoo,
Pispankatu 27 as. 5, p. 041 525 7454
johanna.vehkoo@uta.fi.

Tähän lehteen kirjoittaneet: Tiina Huuhtanen, Janne Jäppinen, Marianna Laiho, Reine Lindeman, Veikko Niskavaara, Irma Rantonen, Sami Suodenjoki, Lotta Tuohino, Kimmo Uotila, Pasi Virtamo.

Valokuvat: Tiina Huuhtanen, Ilpo Mikkonen, Ilpo Mäkinen, Veikko Niskavaara, Johanna Vehkoo.

Piirroksia: Heikki-Pekka Miettinen

Julkaisija: Pispalan asukasyhdistys ry.

Sivunvalmistus: Asemointipalvelu Leinonen.

Painopaikka: PAM-print, Tampere 2000.

Painos: 3 200 kpl

Pispalan asukasyhdistyksen toimikunta 2000–2001:

Puheenjohtaja: Reine Lindeman
Kannaksenkatu 28, p. 214 1125

Varapuheenjohtaja: Pasi Virtamo
Kannaksenkatu 2, p. 261 5763 ja 050 360 5710

Sihteeri: Ismo Lähtenmäki
Kannaksenkatu 17, p. 214 1410

Taloudenhoitaja: Pirkko Saloranta
Tahmelankatu 11 A 5

Jyrki Kaipainen
Uittotunnelinkatu 8 C 18, p. 222 0147

Pekka Kuisma
Viikinsaarenkatu 1 B, p. 214 9464 ja 0400 705 266

Jorma Markkula
Näsilinnankatu 22 A 25,
p. 0400 809 585

Heimo Rinnetmäki
Pättäränkatu 2, p. 212 8142

Reino Tusa
Tahmelan viertotie 36 B, p. 212 6366
Johanna Vehkoo

Muistitko maksaa Pispalan asukasyhdistyksen jäsenmaksun vuodeksi 2000? Toivomme, että maksat sen silti, vaikka vuosi jo kohta vaihtuu. Maksamalla 30 mk tilillemme autat mm. tämän lehden teossa. Maksa siis kuluvan vuoden jäsenmaksu tilille Leonia 800017-893796. Merkitse viestiksi ”jäsenmaksu 2000” sekä oma nimesi. Ensi vuoden jäsenmaksukaavake jaetaan kevään Pispalalaisen välissä.

joulukuussa pääkirjoitus 2000

*E*n ole eläessäni saanut mistään juttusta yhtä paljon palautetta kuin edelliseen Pispalalaiseen kirjoittamastani, rakentamista kommentoivasta artikkelista ”Betonimyllärit mylläävät Pispalassa”. Ihmiset pysäyttivät minut kadulla, kaupassa ja kuppilassa kertoakseen, että ovat itsekin olleet samasta asiasta huolissaan. Vanhojen talojen pelottavan nopea katoaminen kulttuurimaisemasta on järkyttänyt monia – sekä pispalalaisia että harjun lukuisia vierailijoita.

Pispalahan on Tampereen kaupungille tärkeä matkailuvaltti. Luulisi siis, että olisi myös kaupungin intressien mukaista todella ryhtyä toimiin ja suojella edes ne rippeet, jotka vanhasta Pispalasta vielä ovat jäljellä. Vaikka alati urputtavat pispalalaiset asukasaktiivit eivät olisikaan virkamiesten ja päättäjien mieleen, niin turistien tuomat markat tai eurot varmasti ovat.

Oli mukava huomata, että pispalalaiset todella lukevat omaa lehteään. Vielä mukavampaa oli huomata, että lehti herättää keskustelua.

Johanna Vehkoo
päätoimittaja

Oikaisu

Edellisessä numerossa sivulla 4 väitettiin virheellisesti, että Tahmelan viertotie 16:ssa sijaitseva puutalo puretaan. Näin ei onneksi ole. Talon uudet omistajat rakentavat ylemmäs rinteeseen uutta taloa, mutta aikovat säilyttää myös vanhan rakennuksen. Pahoittelemme virhettä.

Hidasteille tarvetta Pispalassa

Hurjastelijat kuriin

Autoilijat ajavat ylinopeutta. Se on valitettava tosiasia myös Pispalassa.

Hurjastelu on vaarallista missä tahansa, mutta Pispalassa autoilija ottaa tahallaan melkoisen riskin, koska monilta kaduilta puuttuvat jalkakäytävät kokonaan. Jalankulkijat, esimerkiksi lapset, joutuvat kulkemaan kapean ajotien reunassa. Varsinkin talvella kulkeminen on hengenvaarallista.

Tampereen kaupunki teki jokin aika sitten Kannaksenkadulla liikennetutkimuksen, jonka mukaan kyseisellä kadulla kulkee 1700 ajoneuvoa vuorokaudessa. Kadulla on 30 kilometrin nopeusrajoitus, mutta autoista 80 prosenttia ajaa ylinopeutta. Suurin mitattu nopeus oli 90 kilometriä tunnissa.

– Ylinopeudet ovat ongelma koko kaupungissa. Jostain syystä osa autoilijoista ei suostu noudattamaan nopeusrajoituksia, sanoo Tampereen kaupungin kuntatekniikka- ja liikennesuunnitteluyksikön päällikkö **Risto Laaksonen**.

Kun valistus ja liikennemerkkit eivät auta, kadut on suunniteltava niin, että nopeudet laskevat. Historiallisesti Pispala ja Tahmela ovat alueita, joita ei alun perin rakennettu autoliikennettä silmällä pitäen. Nykypäivän suunnittelijat joutuvat sovittamaan kapeille kaduille jalankulkijat, pyöräilijät, autoilijat ja parkkipaikat.

– Esimerkiksi sille osuudelle Kannaksenkatua, joka nousee Pispalan valta-

tielle, ei jalkakäytävä kerta kaikkiaan mahdu. Mutta lähteen kohdalla olevan liittymän tuntumaan (tonttien 1309-1 ja 1310-1 kohdalle) sitä voisi kieltämättä harkita, Laaksonen sanoo.

Kadun varren asukkaat ovat tehneet aloitteen niin jalkakäytävästä kuin läpikulkuliikenteen rajoittamisesta liikennesuunnitteluyksikköön.

Töyssyt käyvät matalabusseillekin

Rakenteelliset keinot ovat Laaksonen mielestä liikennemerkkejä varmempi tapa hillitä ajonopeuksia. Töyssyjä hän pitää järkevinä Pispalassa. Liikenneympyrät ja kiertoliittymät eivät tänne mahdu. Myös leveät keskisaarekkeet ovat mahdollisia toteuttaa.

Kavennukset toimivat Tahmelan viertotiellä joissakin kohdin jalkakäytävänä, mutta matala rotvalli houkuttelee jotkut autoilijat oikaisemaan jalkakäytävän kautta. Laaksonen myöntää, että oikaisemisen ehkäisee vain se, että kavennuksen rotvalli todella tehdään niin korkeaksi, että jokainen ymmärtää sen eteen pysähtyä.

Usein kuulee väitettävän, että töyssyt haittaavat matalabussien kulkua. Näin ei kuitenkaan ole, sillä töyssyjä voi rakentaa monenlaisia: matalia ja korkeita.

Tahmelan viertotielle sopisivat töyssyt, joiden edessä ei tarvitse pysähtyä, vaan niiden yli voi ajaa kolmenkymppin tuntivauhtia. Kolmekymppiä on juuri se nopeus, mitä Pispalassa pitäisi muutenkin noudattaa.

Jotkut asukkaat ovat puolestaan pelänneet sitä, että auton ajaessa töyssyn päältä syntyy tärinää, joka rapauttaa sorapohjalle rakennettujen talojen perustuksia. Kaupungilta kuitenkin kerrotaan, ettei tällaista ongelmaa ole.

Asenteet muuttuneet

Laaksonen sanoo, että vielä viisi saati

Heikki-Pekka Miettinen

Jalankulkijallakin on oikeuksia

Kati Lehtinen asuu poikiensa **Max** ja **Jon Lehtisen** kanssa Kannaksenkadulla. He kulkevat jalkaisin tai pyörällä päivittäin Kannaksenkatua, Tahmelan viertotietä ja Tahmelankatua töihin ja kouluun sekä kauppaan ja päiväkotiin.

– Autoilijat ajavat kyseisillä kaduilla käsittämättömiä nopeuksia. Talvella Kannaksenkatu ja tietyt pätkät Tahmelan viertotiestä ovat todella vaarallisia, kun reunamaa, jossa jalankulkija voisi kävellä on tuskin ollenkaan ja tiet ovat liukkaat ja uraiset. Pitääkö jalankulkijoiden kävellä multa- tai lumikinosten päällä?

– Olen usein miettinyt, että saanoko laki mitään jalankulkijan oikeuksista. Onko todella niin, että katu varataan ensisijassa autoilijoille ja jalankulkijat voivat kulkea siinä, jos mahtuvat. Minusta Kannaksenkadullakin pitäisi miettiä ensin jalankulkijoiden turvallisuutta ja vasta sitten sitä, mahtuuko sinne autot.

Lehtinen muistuttaa myös siitä, että siellä missä jalkakäytävää on rakennettu Tahmelan viertotielle, rotvallit ovat niin matalat, että osa autoilijoista oikaisee jalkakäytävän kautta. Se aiheuttaa hengenvaarallisia tilanteita.

– On käynyt ilmi, että monet autoilijat eivät edes tiedä, että Pispalassa on kolmenkymppin nopeusrajoitus. Kavennusten kohdalla autoilijoille on myös epäselvää, kenellä

on väistämisvelvollisuus. Tätä asiaa selvittämään toivoisin liikennemerkkiä.

Tolpat kavennuksiin

Asukasyhdistyksen varapuheenjohtaja **Pasi Virtamo** tuntee Kannaksenkadun vaarat, sillä hän asuu lastensa **Nao** ja **Sahel Dupre-Virtamon** kanssa juuri sillä kohdalla katua, jossa jalkakäytävää ei ole ollenkaan. Hän on tehnyt jalkakäytävän rakentamisesta muutaman muun asukkaan kanssa kaupungille aloitteen.

– Tahmelan viertotie ja osa Kannaksenkadusta on pelkkää suoraa, mikä houkuttelee jotkut autoilijat isoihin nopeuksiin. Kavennuksista, jotka toi-

mivat samalla jalkakäytävinä ja pysäköintipaikkoina, puuttuvat keltaiset tolpat, jotka estäisivät autoilijoita oikaisemasta kavennusten kautta, Virtamo sanoo.

Hän epäilee, että tolpat olisivat vielä tehokkaampi pysäyttäjä kuin rotvallin korotus. Tahmelan viertotielle ja Kannaksenkadulle Virtamo ehdottaa hidasteita.

– Hidasteet on tehtävä visuaalisesti niin, että autoilija havaitsee ne jo matkan päästä. Se ei paljon auta, että autoilija huomaa hidasteen vasta ylittäessään sitä. Hidaste on merkittävä joko liikennemerkillä tai tehtävä muuten näkyväksi, Virtamo muistuttaa.

Marianna Laiho

Karine ja Pasi lapsineen eivät mahdu Kannaksenkadun jalkakäytävälle.

kymmenen vuotta sitten nopeuksien rajoittaminen rakenteellisin järjestelyin tuntui monista miltei mahdottomalta. Kun kaupunki rakensi töyssyn esimerkiksi Irjalankadulle noin seitsemän vuotta sitten, siitä nousi melkoinen metakka.

– Nyt henki on ihan toisenlainen. Asukkaat vaativat hidasteita nopeuksien vähentämiseksi. Anomuksia ajohidasteiden rakentamiseksi tulee jatkuvasti kaikista kaupunginosista Pappilas-

ta Pispalaan, Laaksonen kertoo.

Tosin ajohidasteiden tarpeellisuudesta kiistellään edelleen paitsi joidenkin autoilijoiden myös virkamiesten keskuudessa. Esimerkiksi katujen kunnossapito-osasto katsoo, että töyssyt vaikeuttavat teiden puhtaanapitoa.

Tähän voisi kyynikko sanoa, että ei kai kaupunkisuunnittelua voi toteuttaa lumiaurojen mukaan. Tiekaluston on sopeuduttava kaupunkisuunnitteluun eikä päin vastoin.

– Varsinaiset päätökset tehdään kaupungin luottamuselimissä. Sielläkin on asiasta monenlaisia näkemyksiä, Laaksonen muistuttaa.

Sen verran kova tarve ajohidasteille on, että Tampereen kaupungin ensi vuoden talousarvioon on budjetoitu 300 000 markkaa ajohidasteiden, lähinnä töyssyjen, rakentamiseen eri puolille kaupunkia.

Marianna Laiho

Kulttuurimaisemaa muutetaan taas rahaksi

Pispalan asukasyhdistys perustettiin ”ra-
jun muutoksen lähestyessä, kaavakes-
kustelukeväänä” vuonna 1975, siis nel-
jännenvuosisata sitten. Tehtävänä oli pe-
lastaa Pispalan ainutlaatuinen, kulttuu-
rihistoriallisesti arvokas rakennuskanta
ja torjumaan ainutlaatuista harjumaise-
maa uhkaavat toimet, joita asemakaava
ja laajat pakkolunastukset ennakoivat.
Vuoden 1980 alussa alkoi valtion arava-
lainoitettu perusparannuskokeilu arvok-
kailla puutaloalueilla Turun Portsassa,
Helsingin Puu-Käpylässä ja Tampereen
Pispalassa.

Portsassa ja Puu-Käpylässä korjattiin
ja säilytettiin yhteinen, arvokas kulttuu-
riperintö, mutta Pispalassa se on lähes
kokonaan hävitetty. Vuonna 2000 Pispalaa
rakennetaan tiiviimmäksi ”kestävän
kehityksen” nimissä kaupunginvaltuus-
ton päätösten mukaisesti, ja viimei-
setkin vanhat rakennukset ovat ovat
häipymässä kauhakuormaajien kitoihin.
Rakennusfirmojen nimitauluja pystyte-
tään kiihtyvällä vauhdilla kansallismai-
semaan. Grynderithän rakentavat mihin
vain ja mitä vain, kunhan raha poikii.
Arkkitehtuurin, ympäristön ja kauneu-
den arvostus on harvinaista herkkua.
Uusien talojen joukosta löytyy Pispalan
ympäristöön täysin sopimattomia,
rumia ja jopa pelottavan näköisiä ta-
loja, jotka ovat rakennusvalvonnan lupa-
arkkitehdin sekä ympäristölautakun-
nan hyväksymiä. Asukkaat ja vieraat
haukkovat henkeään, kun betonibunk-
keri toisensa jälkeen louhitaan rintee-
seen ja kerrosalat kohoavat kohti pil-

viä. Se tarkoittaa myös kasvavia hait-
toja liikenteeseen: turvattomuutta tei-
den käyttäjille ja lisää ympäristö- sekä
asuinviihtyvyyssongelmia.

Tahmelan kasvimaat ja Pyhäjärven
ranta-alue on lähteineen ja kasvipank-
keineen ainutlaatuinen viheralue, jossa
viihtyvät ihmisten kanssa harvinaiset-
kin kasvit ja eläimet. Se on vielä säily-
nyt lähes luonnonvaraisena ja sellaisena
sitä tulee vaaliakin. Herkkää ekologiaa
on suojeltava kaavoittajilta, kauhakuor-
maajilta ja rakennuskoneilta. Toivotta-
vasti ympäristöministeriössä ymmärre-
tään alueen arvo yhteisenä perintönä
tuleville sukupolville ja rakennussuun-
nitelmat hylätään. Pispalalaisten vuo-
sikymmenten työ asuinympäristönsä ja

yhteisen kulttuuriperinnön vaalijana an-
saitsi sen myös arvokkaana tunnustuk-
sena. Päätöstä asiasta odotellaan lähi-
viikkoina.

*Reine Lindeman
puheenjohtaja*

P.S. Asukasyhdistys tukee myös An-
nikinkadun asukkaita. He ovat tehneet
esimerkillistä työtä vanhan puutalokort-
telin säilyttämiseksi ja arvokkaan Puu-
Tammelan asuinalueen pelastamiseksi.

Pyhäjärven rannan tontit muutetaan rahaksi ja vanhat puutalot jyrätään maan tasalle. Tämäkin talo, ”Varalan kommuuni”, on jo purettu.

Yhdistykset vaativat Pispalan kulttuurimaiseman suojelemista

Pispalalaiset yhdistykset ovat huolissaan Pispalan kulttuurimaiseman tuhoutumisesta. Tampereen kaupunginhallitukselle on jätetty aloite, jossa on ehdotuksia kaupungin omistamien tonttien ja rakennusten tulevasta käytöstä.

Aloitteen tärkein vaatimus on, että kaupungin Pispalassa omistamien rakennusten rakennushistoriallinen arvo tulee pikaisesti arvioida kiinteistö- ja museotoimen sekä alueen yhdistysten yhteistyönä. Lisäksi aloitteessa korotetaan, että vanhat rakennukset on pidettävä hyvässä kunnossa. Pispalalaiset vaativat myös rakennusten säilyttämistä mahdollisuuksien mukaan vuokra-asuntoina.

Asukasyhdistyksen varapuheenjohtaja **Pasi Virtamo** on yksi aloitteen laatijoista. Hän puolustaa vuokra-asuntojen säilyttämistä toteamalla, että rakennusten säilyminen järkevässä käytössä on paras tae sille, että niistä pidetään kunnolla huolta. Jos kaupunki kuitenkin päättää myydä omistamansa kiinteistöt, pitäisi myyntiehtoihin Virtamon mielestä sisällyttää ainakin rakennusten korjausvelvoite.

– Kiinteistöjä myytäessä pitäisi lisäksi

lohkota isot tontit riittävän pieniksi, jotta ihmiset eivät ostaisi isotonttisia vanhoja taloja pelkän tontin vuoksi. Tällöin vanha talo on aina vaarassa saada nopean purkutuomion, Virtamo painottaa.

Muistutus myös ympäristölautakunnalle

Kaupunginhallitukselle jättämänsä aloitteen lisäksi yhdistykset muistuttavat ympäristölautakuntaa Pispalan rakentamisesta. Muistutuksessa kehoitetaan muun muassa selvittämään, voidaanko vielä olemassaoleva rakennusperintö säilyttää nykyisen asemakaavan avulla vai täytyykö pikaisesti laatia uusi suojelevampi kaava.

Muistutuksessa kehoitetaan myös tekemään selvitys alueen rakennusten historiallisesta arvosta. Lisäksi siinä toivotaan, että Pispalan uudisrakentamisessa pitäydyttäisiin massoituksestaan ja mitasuhteiltaan perinteisessä puurakentamisessa.

Virtamon mukaan Pispalan ongelmana on se, että alueen asemakaavassa annetaan varsin vähän ohjeita vanhan

rakennuskannan suojelusta. Tarkempia ohjeita annetaan kaavaan liittyvissä rakennustapaohjeissa. Ne ovat kuitenkin tulkinnanvaraisia, ja päättäjillä on ollut taipumusta tulkita ohjeita rakennusten säilyttämisen kannalta epäedullisesti.

– Olisi tärkeää, että rakennusvalvonta ja ympäristölautakunta ihan oikeasti toimisivat sen mukaisesti, mitä Pispalan asemakaavassa ja rakennustapaohjeissa on todettu rakennusten suojelemisesta, Virtamo tähdentää. Alueen muutokset ovat tapahtuneet pääasiassa viimeisten 25 vuoden aikana, jolloin suurin osa vanhasta Pispalasta on vähitellen hävitetty. Jos päättäjillä olisi aikanaan ollut riittävästi tahtoa säilyttää Pispalan vanhat rakennukset, alue olisi nykyään UNESCO:n maailmanperintökohde.

– Siitä ei ole epäilystäkään, Virtamo toteaa.

Valtuutettujen kannanottoja kaivataan

Virtamo kertoo saaneensa yhdistysaloitteen valmisteluvaiheessa ”nuoren viihaisen miehen” maineen kriittisten näkemystensä vuoksi. Hän pitää Tampereen päättäjien toimintaa Pispalan kulttuurimaiseman säilyttämisessä kehoena. Toimeensa astuvilta uusilta pispalalaisvaltuutetuilta hän perää sitä, että nämä ottaisivat aktiivisesti kantaa pispalalaisten esityksiin ja aloitteisiin.

– Heitä ei tietystikään voi pakottaa olemaan samaa mieltä asioista, mutta ainakin heidän pitäisi olla valmiita kommentoimaan esiin nostamiamme kysymyksiä.

Sami Suodenjoki

Aloitteet ovat luettavissa kokonaisuudessaan Pispalan verkkosivujen (<http://manseyhteisot.uta.fi/pispala>) KESKUSTELUA-osastolla, jossa voi (niin valtuutetut kuin me valtuuttajatkin!) myös esittää omat kommentit niihin.

Pispala, kestätkö kehityksen?

Pispalan asukasyhdistys järjesti 3.10.2000 asukastilaisuuden Haulitehtaalla teemalla "Pispala - kestätkö kehityksen?" Läsnä oli kaupungin päättäjiä, liike-elämän edustajia ja tuvan täydeltä pispalalaisia. Kiitos kaikille osanotosta! On huojentavaa nähdä, että oman asuinympäristön asiat jaksavat kiinnostaa niin vanhoja kuin uusiakin vapaa- valtion asukkaita.

Kurpitsaliikkeen tarjoillessa kirkkaata pikkulähteestä ja Trio Potslojon kevennyksin **Sampo Järvelä** juonsi iltaa ja yritti pitää puhujia tiukassa aika- taulussa. Keskustelut venyivät kuitenkin iltamyöhälle ja lisääkin aiheita olisi riittänyt.

Matkailutoimenjohtaja **Tiina Mörttinen** oli kutsuttu paikalle vastaamaan kysymyksiin siitä, kuinka kotikatujemme turistibussiliikennettä voitaisiin vähentää. "Kaikki bussit, joissa on mukana kaupungin opas, ovat sitoutuneet ajamaan ainoastaan Pispalan harjua pitkin", Mörttinen totesi. Esille tullutta ajatusta jalkautuvasta Pispalaan tutus-

tumisesta matkailutuotteena Mörttinen piti kehittämisen arvoisena. Ongelmana Tampereen kiertoajeluissa on kuitenkin niiden lyhyt kesto. Tunnin kierroksesta ei Pispalalle jää kuin muutama minuutti ja kävelyllä sitäkin vähemmän.

Kaupunginosamme puistosuunnittelija **Marjaana Tuoriniemi** toi - katu-

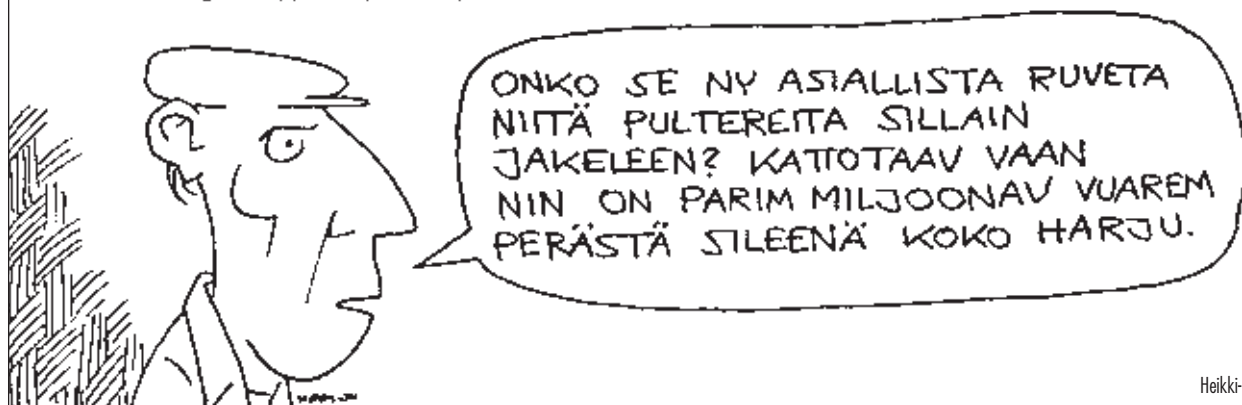
puolen suunnittelijan **Jukka Kyrölän** jäätyä saapumatta tilaisuuteen - esiin puisto-osaston kokemuksia muun muassa Pispalan kadunvarsi-istutuksista. Istutukset eivät ole täysin vastanneet tarkoitustaan, vaan niiden on todettu aiheuttavan katvealueita, jotka eivät paranna liikenneturvallisuutta. Tuorinie-

Veikko Niskavaara

Antti Heikkilä (oik.) perikunnan edustajana vastaanotti asukasyhdistyksen Pulteri-palkinnon Reine Lindemanilta ja Jorse Markkulalta.

TÄLLÄ MÄELLÄ EI LIENE KUUNAAN PÄÄTETTY MITÄÄN ILMAN ERIÄVÄÄ MIELIPIDETTÄ. SILLÄ EI VÄLTÄMÄTTÄ OLE MINKÄÄNLAISTA YHTEYTTÄ KÄSITELTÄVÄÄN ASIAAN, VAAN SE ESTETÄÄN AINOASTAAN OSOITTAMAAN, ETTÄ AJATTELUN JA SANOMISEN VAPAUS ON PISPALASSA EDELLEEN VOIMASSA. KIRJATAAN SIIS ERIÄVÄ MIELIPIDE:

Heikki-Pekka Miettinen

mi toivoi rakentavaa yhteistyötä pispalalaisten yhdistysten kanssa erilaisissa kysymyksissä, jotka liittyvät puisto-osaston toimialaan.

Poliisin edustajaa, apulaispoliisipäällikkö **Ari Sarjasta** grillattiin Pispalan kasvavasta ylinopeusongelmasta. Onnahtelevaan katusuunnitteluun ei luonnollisestikaan saatu vastausta, mutta Sarjanen lupasi välittää viestin toivotusta nopeusvalvonnasta eteenpäin poliisihallinnossa. Yleisö piti nopeusrajoituksia turhina ilman niiden valvontaa. Käytettyjen puheenvuorojen perusteella vain kunnolliset hidasteet voivat rajoittaa ylinopeuksia. Erään tilaisuuteen osallistuneen mukaan tästä on näyttöä jopa Saudi-Arabiasta, jonka mukaiseen radikaaliin, autoja rikkovaan toteutukseen ei varmaankaan Pispalan sivistysvaltiossa aivan tarvitse turvautua.

"Suren kanssanne"

Näin totesi kaavoitusarkkitehti **Jouko Seppänen** kun hänelle esitettiin kysymyksiä siitä mihin Pispalan holtiton purkamisen ja rakentaminen johtaa. "80-luvun perusparannushankkeessa mukana olleiden Helsingin Käpylän ja Turun Portsan kaavat ovat esimerkiksi yksityiskohtaisempia ja tukevat paremmin olemassa olevan rakennuskannan säilymistä", Seppänen totesi. Seppänen antoi myös tilannekatsauksen Santalahden osayleiskaavan suunnitteluvaiheeseen. Tilaisuudessa epäiltiin että Näsijärven rantamaisemaan nousee Pispalan uusi itkumuuri. Alueen suunnittelu on vasta alussa ja sen toteuttamiseksi laadittuja vaihtoehtoja voi vielä kommentoida.

Myös vuoden 2000 Pulteripalkinto jaettiin Haulitehtaalla. Sen sai tänä vuonna tuomari **Heikkilän** perikunta pispalalaisen vuokratalokulttuurin vaalimisesta. Perikunta omistaa Pispalassa useita vanhoja vuokrataloja, joissa on useita kymmeniä pieniä kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja, jotka olivat vielä pari vuosikymmentä sitten tyypillisintä asuamista Pispalassa. Heikkilät ovat myös luvanneet pitää talonsa kunnossa ja edelleen vuokra-asuntoina. Lisäksi illan aikana kerrottiin pispalalaisten yhdistysten valmistelemista aloitteista, joilla pyritään kulttuurimaiseman tehokkaampaan suojeluun.

Pasi Virtamo

Uittoyhdistyksen talo suojeluun

Viime huhtikuussa tekivät asukasyhdistys ja saunayhdistys Pirkanmaan ympäristökeskukselle suojeluesityksen vanhasta uittoyhdistyksen talosta, joka sijaitsee Uittajan kadulla Ravintola Amandan vieressä.

Talon alla olevan tontin ostanut YIT havittelee Pispalan ehkä vanhimman rakennuksen purkamista rivitalojen tieltä.

Rakennuksen purkuaikeet ovat nyt kuitenkin jäissä ainakin siihen saakka kun ympäristökeskus ottaa kannan suojeluesitykseen. Se on pyytänyt asiasta lausuntoja museovirastolta, kaupungilta ja YIT:ltä.

Tätä kirjoitettaessa (4.12.) ainoastaan museovirasto oli antanut lausuntonsa. Sen mukaan "...rakennus kuuluu olennaisesti kaupungin osan moni-ilmeiseen rakentamiseen, jossa vanha ja uusi, ympäristöön sopeutettu rakennuskanta täydentävät toisiaan..."

Lausunnossa todetaan kuitenkin, ettei talo ole sellainen valtakunnallisen tason suojelukohde, jonka ympäristökeskus voisi suojella rakennussuojelulain nojalla, vaan että kaupungin tulisi selvittää sen säilyttämismahdollisuudet asemakaavallisen suojelun avulla.

Pispalan rakennuskanta inventoidaan

Museovirasto ottaa em. lausunnon (26.10.) merkittävän kannan Pispalan rakennuskulttuuriin yleisesti:

"Museovirasto toteaa huolestuneena, myös Tampereen museoiden (maakuntamuseo) kantaan tukeutuen, ettei 22 vuotta sitten vahvistettu asemakaava enää täytä niitä tavoitteita, joita Pispalan kaltaisen, kulturihistorialliselta arvoltaan valtakunnallisesti merkittävän ympäristön säilyttävälle kehittämiselle on asetettava. Asemakaava ei riittävästi turvaa alueen vanhan rakennuskannan säilymistä. Pispalasta ei myöskään ole olemassa sellaista rakennuskulttuurin inventointia, joka mahdollistaisi yksittäisten rakennusten arvon määrittelyn osana kokonaisuutta.

Museovirasto esittää, että Tampereen kaupunki ryhtyy pikaisesti Pispalan alueen kaavojen uudelleentarkasteluun. Työhön tulisi liittyä myös alkuperäisen ja vanhan rakennuskannan talokohtainen inventointi."

Tampereen kaupungin asemakaava-arkkitehdin **Mikko Järven** mukaan Pispalan rakennuskannan inventointi aloitetaan vuodenvaihteen jälkeen kaavoitus- ja museotoimen yhteistyönä. Inventoinnin tarpeesta on keskusteltu kaupungin hallinnossa jo pitkään ja Museoviraston kanta tuki päätöstä sen aloittamisesta. Järvi odottaa, että inventoinnista on apua Pispalan asemakaavamääräysten mahdolliselle uudistamiselle rakennusperintöä säilyttävämpään suuntaan. Myös rakennuslupaviranomaiset saavat inventoinnista kaipaamaansa pohjatietoa rakennuslupien ja vanhojen rakennusten purkulupien harkintaan.

Veikko Niskavaara

Uittoyhdistyksen talon suojeluesitys ja Museoviraston lausunto kokonaisuudessaan Pispalan verkkosivuilla: <http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/uuttanyt.htm>

Santalahahti muuttuu – vaan mihin suuntaan?

Santalahden osayleiskaava oli nähtävänä joulukuun seitsemänten saakka Frenckellin palvelupisteessä ja internetissä. Jaksoitko kommentoida? Kiinnostiko ketään? Alueelle on poikkeusluvan turvin jo rakennettu kerrostalokortteli, ensimmäinen laatuaan Pispalassa. Santalahden poikkeusluparakentamista voidaan pitää samansuuntaisena lipsahduksena kuin mitä Pispalan ”suojelu-kaavan” vuotamisen aikanaan aloittanut poikkeusluparakentaminenkin oli. Tulevaisuuden kyseenalaista kulttuuri-perintöä. Ja lisää on tulossa - mahdollisesti alkaen kesällä 2001. Paasikiven heiton päähän Näsijärvestä, moottoritiemaisemiin on nousemassa yli tuhanen asukkaan kerrostalolähiö. Oi, joulun riemusanomaa, kehitys kehittyy ja Tampere kasvaa!

Alueen kaavan valmistelua varten koottiin osallistujaryhmä, jossa oli mukana myös Pispalan asukkaita. Keväällä ehdotimme osallistujaryhmässä yhdeksi kaavoitusvaihtoehdoksi pientalovaltaista asuinalueita, jota pidettiin ryhmässä harkitsemisen arvoisena. Kesän aikana kaavoitusarkkitehti Jouko Seppänen ja kumppanit olivat harkinneet tätä pientalovaihtoehtoa ja syksyn kokouksessa se todettiin liian kalliiksi toteuttaa. Sitä ei voitu pitää varteenotettavana vaihtoehtona. Yritin kyseisessä iltapäiväkahvikokouksessa – mielestäni rakentavasti – tuoda esiin suunnitelmamme positiivisia puolia ja ehdottaa että sen käyttökelpoisista osista oltaisiin muokattu vaihtoehto, joka ei tarvitsisi Pispalan pohjoispuolta alueelle soveltumattomalla rakentamisella. Yritin

kokouksen lopuksi vielä – rakentavasti – vastata kysymykseen miksi aina pitää valittaa?

Niin, miksi aina pitää valittaa? Tässä maailman ja maankäyttö- ja rakennuslain ajassa ei pitäisikään. Osallistujaryhmissä tulisi pystyä miettimään vaihtoehtoja, joissa eri intressiryhmien edut tulevat esiin riittävän demokraattisesti. Kaupungin kahvi ja vehnänen ei pitäisi mennä liian pahasti nenään jos joku puhuu hiukan liian kulttuuriperintömyönteisen levottomia. Toisaalta on helppo ymmärtää, että totuttuja toimintatapoja on kenen tahansa vaikea muuttaa. Kun aseveljet ovat hyvän kaavan keskenään miettineet, niin hermostuttaa kai se, jos sitä joku yrittää näpelöidä. Tapahdun se sitten kuinka tahansa lain hengen

Kuvat Veikko Niskavaara

mukaisesti, saman pullapöydän ääressä. Outoa on kuitenkin se, ettei esittämäämme vaihtoehtoa edes otettu tarkasteltavaksi. Oliko se siis niin huono, että siitä olisi voinut vaikka tavallinen rahvas pitää?

Mieleeni jäi kaikumaan maanomistajan kommentti siitä kuinka nollavaihtoehto se vasta kaikkein raskain olisi-kin. Nollavaihtoehdon mukaan voimassaolevan kaavan toteuttamista jatkettai-siin, joten rantaan nousisi kerrostalolähiö. Ei tosin asuntoja, vaan toimistoja sisältävänä. Mahdollisesti yhtä raskasta katsottavaa kuin uudenkin kaavan mukainen rakentaminen. Mutta nollavaihtoehto kun yleensä ympäristövaikutusten arvioinneissa käsitetään niin ettei tehdä mitään. Samaa logiikkaa käyttäen koko alueen muuttaminen viheralueeksi olisi voinut olla nollavaihtoehto. Eikös se sitten olisi ollut raskasta – nimittäin rakennusyhtiöiden taloudelle.

Näiden ”nollavaihtoehtojen” väli-maastoon Pispalan asukasyhdistys yritti sorvata kompromissia, joka olisi tuonut alueelle lisää pientaloasutusta, jo rakennetun kerrostalokorttelin ja vene-sataman yhteyteen jonkinlaisen ”keskustan” sekä vienyt vielä kaupan päälle junaradan ja rannan autobaanankin tunneliin. Mutta eihän se käy. Voitto maksimoituu vain tietyn kaavan mukaan, eikä nousukausikaan jatku ikuisesti. Sil-

loin on rakennettava kerrostaloja, kun markkinat vetävät. Muutama viikko sitten joku pyrki kaupungin valtuustoon valittamalla sitä, kuinka sadat perheet joutuvat muuttamaan pois Tampereelta, kun ei täällä ole omakotitontteja. Santalahdessa niitä voisi olla jopa pari sataa.

Suunnittelun lähtökohdista kertonee sekin, että ympäristönäkökulmaa osallisryhmässä edustanut Markku Sillanpää kirjautti alusta saakka toiveeksi Pohjolan Rivieran toteutumisen Santalahdessa. Liekö tämä ollut tietoinen päämäärä muuten pispalalaista henkeä osoittaneelta Sillanpäältä, vai terminologinen lipsahdus. Pohjolan Riviera oli nimittäin työnimi sille arkkitehtikilpailun voittajasuunnitelmalle, jonka mukaan koko Pispala olisi 70-luvun lopussa jyrätty terassitalojen tieltä Amurin ja Tammelan tyyliin. Tämä ”kehitys” on nyt päässyt Santalahdessa hyvään alkuun.

Seuraa artikkelin itsekriittinen osuus: Kirjoittaja on puolueellisesti taipunut ilkeämielisyyteen. Tämä johtuu siitä, että tieto Santalahden kilometrien pituisista, Kekkosen tien alla uinuvista hiekkarannoista ja vasta viime vuosina puretuista vanhoista tehdasrakennuksista kaivaa sisuksia. Emmekö me nyt ole Santalahdelle sen velkaa, ettei se näytä vielä nykyistäkkin kamalammalta uuden

kaavan toteutuessa? Harmittaa ettei pispalalaisten kaavaehdotusta (joka on todella erilainen mahdollisuus kerrostalovaihtoehtojen joukossa) otettu edes vakavasti harkittavaksi.

Oma lehmäkin on ojassa; viimeksi keuhkoputkentulehduksesta potevan lapsen omalääkäriaikaa olisi pitänyt odottaa Pispalan terveysasemalta kolme päivää. Pispalan koulullakin alkaa kuulemma olla tungosta. Markkinat voivat vetää, mutta kuinka jaksaa perässä rauhustaa lasten kunnallinen päivähoito? Kuinka alueelle muuttavat 1200 uutta naapuria vaikuttavat kunnallisten palveluiden saatavuuteen?

Toisaalta ihan vähän huolestuttaa uuden uljaan Santalahden asukkaidenkin puolesta. Onkohan siinä moottoritien melussa ja päästöissä ihan terveellistä asuakaan? Ja kuinka moni pikku-mika sieltä autojen valtakunnasta kasvaa tänne rinteelle harjoittelemaan Monacoa varten?

Oikein hyvää joulua ja ihmisen kokoista uutta vuotta 2001 kaikille asu-mismuotoon, virkaan ja kulttuurihistoriaorientaatioon katsomatta!

Pasi Virtamo

Vanhan pahvitehtaan tiilirakennusta esitetään kaavaluonnoksessa säilytettäväksi muistona Santalahden teollisuushistoriasta. Rakennus olisi muunnettavissa toimisto- tai vaikka asumiskäyttöönkin, mutta sen säilyttäminen ei ole ainakaan vielä sytyttänyt alueen maanomistajaa.

Pahvitehdas säilyy?

Santalahden suunnittelu jatkuu

Santalahden osayleiskaavoitus lähti käyntiin viime keväänä. Aloite tuli alueen maanomistajilta, jotka haluavat muuttaa nykyisen teollisuus- ja toimistorakentamiseen kaavoitetun alueen asuntorakentamisalueeksi. Alueen keskelle on jo noussut poikkeusluvalla n. 250 asukkaan kerrostalokortteli, ja samantyyppistä rakentamista ajetaan koko alueelle, jolloin asukkaita tulisi noin 1200.

Kaupungin kaavoitusosasto on valmisteellut alueesta kaksi vaihtoehtoista

mallia, jotka olivat yleisestikin nähtävillä 7.12. saakka. Toinen on niin sanottu nolla-vaihtoehto, jossa kaava säilyy entisellään eli työpaikkarakentamisalueena. Toinen (kaikesta päätellen toteutumassa oleva) vaihtoehto myötäilee maanomistajien haluja reippaaseen asuinkerrostalorakentamiseen. Näitä ja muutamia muitakin vaihtoehtoja on puitu kevästä lähtien myös uuden rakennuslain mukaisessa ns. osallisten ryhmässä, johon on kuulunut myös edustajia myös Pispalan yhdistyksistä. Asu-

kasyhdistyksen puolesta ryhmässä esitettiin alueelle muun Pispalan tyyppistä rinteeseen mukautuvaa pien- ja rivitalorakentamista. Tämä ehdotus ei sellaisenaan ollut kaavoittajan mielestä jatkokelpoinen, mutta ehkäpä se vaikutti kuitenkin hivenen nyt jatkossa olevaan 2-vaihtoehtoon. Siinä esitetyt rakennusten kerroskorkeudet ja massat ovat pienempiä kuin jo rakennetussa poikkeuslupa-alueessa ja maanomistajien omista suunnitelmissa.

Vanhaakin säilyy?

Kaavaehdotuksessa on esitetty, että vanhasta Santalahdesta säilyisi myös jotain. Tätä ajoivat myös osallisuusryhmässä Pispalan yhdistysten ja Tampereen ympäristönsuojeluyhdistyksen edustajat. Säilyviä rakennuksia olisivat itäpään vanha tikkutehdas (nykyinen kuorma-autojen hautausmaa), jo rakennettujen kerrostalojen vieressä oleva vanha pahvitehdas, osa vanhasta paperitehtaasta em. välimaastossa sekä kaksi entistä tehtaanomistajien puuhuvilaa radan varressa alueen keskivaiheilla. Nämä säilytysuunnitelmat eivät kuitenkaan ole mieleisiä maanomistajille, ja odotettavissa lieneekin melkoinen kädenvääntö asiasta. Päätöksenteon pohjaksi on parhaillaan tekeillä Tampereen Museoiden toimesta vanhan rakennus-

kannan inventointi, jonka pohjalta museotoimi antaa oman lausuntonsa siitä mitä alueen historiasta tulisi rakennuksinkin säilyttää jälkipolville. Tietoja ja tarinoita vanhoista rakennuksista ja alueen historiasta muutenkin kaivataan myös pispalalaisilta, jotta säilyttämislle löytyisi riittävät perusteet.

Joulu-tammikuussa tehdään kaavoitusosastolla myös arvioinnit uuden kaavan ympäristöllisistä, sosiaalisista ja kulttuurivaikutuksista. Myös näihin otetaan mielellään vastaan paikallisia mielipiteitä suoraan kaavoittajalle tai tammikuun lopulla kokoontuvan osallisten ryhmän kautta.

Lautakuntaan helmikuussa

Uudet kaavaehdotukset edellä mainituine arviointineen ja perusteluineen

viedään ympäristölautakunnan käsitteelyyn helmikuun alussa, jolloin lautakunnan pitäisi päättää, aletaanko asuntorakentamisvaihtoehtoa tosissaan toteuttaa vai pysytäänkö vanhassa kaavassa. Tämän päätöksen jälkeen kaava tulee taas julkisesti nähtäville ja virallisesti yleisönkin kommentoitavaksi. Asemakaava valmistuu lopullisesti aikaisintaan vuoden 2001 lopulla.

Kaavoituksesta vastaava arkkitehti Jouko Seppänen ottaa jatkuvasti vastaan kaikenlaisia mielipiteitä ja esittelee myös kaavan pohjaksi tehtyjä ja vielä tehtäviä selvityksiä ynnä muuta materiaalia.

Veikko Niskavaara

Santalahden kaavasta tiiviisti

Pääosa alueesta osoitetaan asuinrakentamiseen. Alueen itä- ja länsipää osoitetaan työpaikkarakentamiseen. Rakentaminen sijoittuu Rantatien ja rautatien väliin. Pysäköinti on sijoitettu rakennusten alle.

Alueen sisälle on osoitettu kaksi uutta lähivirkistysaluetta ja Tikkutehtaan ympäristö kunnostetaan puistoalueeksi.

Kevyelle liikenteelle on osoitettu kaksi uutta rautatien ylitystä ja yksi uusi Paasikiventien ylitys. Ahjolan alikulun saavutettavuutta parannetaan. Lisäksi suunnitelmassa on varaus Pölkylänniemeen vievälle sillalle.

Tikkutehdas ja kaksi huvilaa säilytetään, pääosa pahvitehtaasta ja paperitehtaasta muutetaan uudiskäyttöön.

Tutustu Santalahden kaavoitusvaihtoehtoihin Internetissä: <http://manseyhteisot.uta.fi/pispala/uuttanyt.htm>.

Pispalan verkkosivujen keskusteluosastolla voi kirjoittaa mielipiteensä asiasta (menee myös kaavoittajien tietoon). Kaavoittaja Jouko Seppäsen voi ottaa yhteyttä, p. 3146 6962 ja sähköposti jouko.seppanen@tt.tampere.fi. Museotoimen rakennusperinteen tutkijan Hannele Kuitusen, tavoittaa numerosta 050 3023 458, sähköposti hannele.kuitunen@tt.tampere.fi. Osallisten ryhmässä Pispalan yhdistyksistä: Veikko Niskavaara, p. 040 7765 198, sähköposti: veikko.niskavaara@uta.fi Sakari Patjas, p. 222 5236, sähköposti: sakari.patjas@saunalahti.fi.

*Enqvistin huvilana tunnettu puutalo säilyy asuin-
käytössä uusien kerrostalojen ja meluseinämien
ympäröimänä.*

Yli kylän

*Väistellä kiviä omenapuun turvassa
korkealla
avata ruumiinsa vetoketju ja poistua
kulunut rikkiäinen kuori oksalle
potkaista se alas hampaille*

*hyvästi kylä huudahti pakenija
irroitti otteensa
antautui hymyillen
itätuulen vietäväksi*

*Maaailma on meri
elämä auringonpaiste
minä olen kalastaja
äitini hymy perhosen
siiven liike*

in memoriam

Seppo Kuuluvainen

4.1.1957–3.9.2000

R

Runoilija, beatnik, merimies, näytelmäkirjailija, isä ja poika. Tässä oli vain osa **Seppo Kuuluvaisen** rooleista hänen liian lyhyeksi jääneessä elämässään.

Sepón voi löytää lähes jokaisesta Pispalalainen-lehden numerosta usean vuoden ajalta. Seppo esiintyi niin monissa tilaisuuksissa ja karnevaaleissa,

että hänen nimensä päätyi lehden sivuille tuon tuostakin. Vuoden takaisessa joulunumerossa Seppo komeili kansikuvapoikana. Kuva oli otettu karnevaaleilla Wäinö Lakki -yhtyeen keikalta – Seppohan oli bändin runoilija.

Myös Sepón runoja on tietysti painettu Pispalalaisen sivuille. Yksi niistä

oli Sepón muistokirjoitus naapurilleen. Ikävä kyllä en pysty saman tasoiseen suoritukseen.

Tämä on ainoa teksti, jota en olisi hahmunnut Seposta kirjoittaa.

Kiitos, Seppo, että olit. Emme hukkaa sinua.

JV

Murha Tahmelan rannassa

K – Kyllä minä kaipaen takaisin Pispalaan, sanoo kirjailija Wexi Korhonen. Wexi asui Pispalassa reilun vuoden, juuri sopivan ajan Pispalan maisemiin sijoittuvan rikostarinan kirjoittamiseksi. Pispalan asunto oli kuitenkin liian pieni pitempään asuttavaksi, ja Wexi ajautui takaisin keskustaan. Pispala jäi silti sydämeen.

Aiemmin muun muassa vaatetusalan yrittäjänä toiminut Wexi Korhonen on julkaissut tähän mennessä neljä romaania. Ensimmäinen, *Sky divers – Tappajat taivaalta*, ilmestyi vuonna 1984.

Sky divers – Tappajat taivaalta kertoi laskuvarjojäkäreiden vaarallisesta tehtävästä Murmanskissa. Wexi kävi itse laskuvarjojäkärikoulun Utissa 60-luvun lopulla, ja on sittemmin harrastanut aktiivisesti laskuvarjourheilua. Takana on noin 3500 hyppyä ja taskussa useampi Suomen mestaruus. Viime vuonna hän täytti 50 vuotta ja päätti pysytellä vastedes maan pinnalla.

Tarkkailijana Pispalassa

Kirjan kirjoittaminen oli ollut Wexin haaveena pitkään, mutta silti hän yllättyi esikoisensa ennätysnopeasta hyväksymisestä: käsikirjoitus oli ehtinyt olla WSOY:llä vain viikon, kun Wexin puhelin jo pirisi.

– Kyllä se sekoitti mun pienen pääni aivan täysin. Niinpä sain seuraavan kirjan aikaiseksi vasta viiden vuoden kuluessa, Wexi kertoo.

Toinen romaani, *Viimeinen sukellus*, ei ollutkaan Sky diversin veroinen menestys. Vasta uusimmallaan Wexi on päässyt taas esikoisensa painosmääriin, eli noin kymmeneen tuhanteen kappaleeseen.

– Ennen uusimman ilmestymistä Sky divers oli ehdottomasti paras kirjani.

Kolmannen valmistumiseen meni vielä pitempi aika. *Kiusaksi kuiskattu murha*, Wexin ensimmäinen dekkari, ilmestyi viime vuonna. Wexi oli päättänyt, ettei koskaan kirjoita dekkaria, mutta toisin kävi. Rikosromaani imaisi miehen mukaansa niin tehokkaasti, että reusuisen antisankari Kari Salon seikkailut saivat jatkoa jo tänä vuonna. Ensimmäisessä osassa Salo on turhan paljon Tammelan Voimassa aikaansa viettävä

alkoholisoitunut renttupoliisi. Uutukaisessa *Kuka pelkää kuolemaa* -romaanissa Salo on saanut potkut poliisista ja työskentelee yksityisetsivänä. Olut maistuu Salolle vieläkin, mutta hänellä on vakavampiakin murheita. Ilmeisesti Wexi Korhosen täytyy kuitenkin parantaa sankarinsa syövästä, sillä kolmas seikkailu on jo kustantajalle luvattu.

Kuka pelkää kuolemaa -kirjassa Salon selvittettävänä on Tahmelan rannassa tapahtunut murha. Wexi muutti Pispalaan varta vasten tutustuakseen alueen maastoon ja ihmisiin.

– Kuvaan kirjassani Pispalaa ja Tahmelaa, mutta en asiantuntijana, vaan muualta muuttaneena vierailijana, Wexi painottaa.

JV

**LOISTAVAA
PPG-LAATUA**
DELTRON: TÄYDELLINEN
JÄRJESTELMÄ, JOKA UUDISTAA
AUTOMAALAUSTEKNIIKAN

auto refinish

Ykkösväri

Pispalan valtatie 40, 33270 Tampere
puh. (03) 3450 388, 0400 625 176 fax 3445 618

Sauli Salmen
PYYKKIMETTÄN AURINKO

on runoelma lapsuudesta Pispalassa.
Kirja kuvaa elävästi ja monipuolisesti
30- ja 40-lukua Pispalan harjulla ja kujilla.

"Pispalassa jalat vahvistuivat rappusia ravatessa, kädet irtomusia viskellessä."

Saatavana: Tampere-seura, Pispalan Moreeni, Kahvila
Amurin helmi, suoraan kirjailijalta p. 343 0401 tai
kustantajalta p. 222 0119. 60 mk.

Kirjankustantamo Sanasato PL 184 33101 Tampere

Yhteisöllisyyden puolesta syrjäytymistä vastaan

valokuvat Johanna Vehkoo, piirros Heikki-Pekka Miettinen

"Oli kiva huomata, että pärjäänhän minä kuitenkin," sanoo Tarja Järvinen. Tarja on ollut Kumppanuus-projektin kautta työllistettynä Pispalan kierrätyksessä.

1 Kumppanuusprojekti on Pispalan oma hanke. Se on työllistämishanke, joka työllistää vähintään 500 päivää työtöinä olleita pispalalaisiin yhdistyksiin. Työllistämiskauden pituus on kuusi kuukautta. Kumppanuuden avulla on tarkoitus edistää työllisyyttä hyödyntämällä vahvaa paikallisidentiteettiä ja aktiivista yhdistystoimintaa. Tavoitteena on tarjota pispalalaisille virikkeellistä tekemistä, joka estäisi syrjäytymistä ja lisäksi yhteisöllisyyttä.

Pispalan Kumppanuusprojekti sai alkunsa kesäkuussa. Tähän mennessä jo kaksitoista pitkäaikaistyötöntä on saanut puoleksi vuodeksi töitä pispalalaisissa yhdistyksissä.

Aloite hankkeeseen tuli Pispalan kiertäsyhdistykseltä, joka on jo kymmenisen vuotta työllistänyt työttömiä. Kumppanuus on tuonut kaivattuja resursseja

työllistämistoimintaan.

Kaikki projektin työllistämät eivät ole pispalalaisia, mutta oman alueen pitkäaikaistyöttömät ovat toki etusijalla. Työllistetyt saavat työvoimatoimiston ja Kelan maksamaa yhdistelmätukea, ja osa työllistetyistä saa kaupungin sosiaalitoimen vaihtoehtoista toimeentulotukea, jolloin palkkaa voidaan maksaa 6 200 markkaa kuukaudessa. Toimeentulotukilaisena saa, jos tekee töitä 35 tuntia viikossa. Muuten työmäärä on 25 tuntia.

Kumppanuus kaipaa toista vetäjää

– Projekti käynnistyi muuten suunnitellusti, mutta päärahoittajalta TE-kes-

kukselta varoja saatiin vain yhden projektinvetäjän palkkaan, sanoo kumppanuusprojektin vetäjä **Veikko Niskavaara**.

Niskavaaran tehtävälista on pitkä: hän rekrytoi työllistettävät, organisoii, suunnittelee, pitää yhteyttä rahoittajiin ja yhteistyökumppaneihin, raportoi projektin toiminnasta ja hakee rahoitusta seuraaville vuosille.

Toinen projektityöntekijä olisikin tarpeen. Jos projekti paisuu suuremmaksi, yksi ihminen ei ehdi hoitamaan kaikkea. Rahoitusta toiselle vetäjälle haetaan ensi vuodeksi.

– Toiminta on nyt jo ylärajoillaan, Niskavaara kommentoi.

TE-keskuksen lisäksi kumppanuutta tukevat Tampereen kaupunki, Harjun seurakunta, Pispalan Rukoushuoneyhdistys, opetusministeriö, Pirkanmaan jätehuolto, Kriminaalihuoltoyhdistyksen Tampereen toimintakeskus ja Tampereen yliopiston *Paikallisuus verkkoedias* -projekti. TPO sponsoroii Pispalan kirjaston nettiyhteydet.

Arto Pietiläinen pääsi lämmittämään Rajaportin työllistämänä. "Tämä on aika vapaata hommaa,"

Projektin tarkoituksena on tukea paikallisia yhdistyksiä työnohjauksessa ja työllistämiseen liittyvässä byrokratiasa. Tavoitteena on, että yhdistykset pystyisivät ajan myötä palkkaamaan työntekijöitä myös normaalisti eli ilman työllistämistukia.

Toiminnassa on mukana lukuisia joukko pispalalaisia yhdistyksiä: asukasyhdistys, musiikkiyhdistys, kirjastoyhdistys, Mannerheimin lastensuojeluliiton Harjun yhdistys, kierrätisyhdistys, saunayhdistys, Kurpitsaliike, A-kilta ja Ahjolan kannatusyhdistys.

Tietotuvasta eväät työllistymiseen

Projektin aikana on tarkoitus kehittää uusi, monialainen työosuuskunta. Sen kautta olisi mahdollista tehdä pätkätöitä niin yhdistysten kuin ulkopuolisten yritystenkin tarjoamissa tehtävissä.

– Uusi osuuskunta voisi vaikkapa kunnostaa ja myydä vanhoja rakennusosia. Tätä päästään piakkoin harjoittelemaan kierrätyskeskuksen talon peruskorjauksen yhteydessä, Niskavaara ehdottaa.

Työosuuskunta toimii ulospäin kuin firma, joka myy palveluitaan. Osakkaat ovat työsuhteessa osuuskuntaan. Silti työttömyyspäivärahaa saa niiltä päiviltä, jolloin keikkoja ei ole.

– Työosuuskuntaan kuulumisen on joustavampaa kuin yrittäjänä oleminen, sanoo Niskavaara.

Jo nyt Pispalassa toimivia työosuus-

kuntia ovat muun muassa Camera Cagliostro ja Kulttuuriosuuskunta Ko-meetta. Molemmat ovat mukana projektissa.

Kumppanuusprojekti on Veikko Niskavaaran mukaan vielä suhteellisen tuntematon.

– Ensimmäiset työllistetyt löytyivät viidakkorummun avulla, joten meidän ei ole tarvinnut hirveästi mainostaa.

Tarkoitus on, että pitkäaikaistyöttömät löytäisivät mielekkäitä tehtäviä, jotka vastaisuudessa helpottaisivat työllistymistä ja koulutukseen hakeutumista. Työllistetyt ovat päässeet tutustumaan ja harjoittelemaan pispalalaisiin yhdistyksiin. Projekti tarjoaa hyvinkin konkreettisia välineitä työllistymiseen. Pispalan kirjaston Tietotuvalla opetetaan atk-perustaitoja ja internetin käyttöä, joihin opastaa atk-neuvoja **Kaj Crohns**. Kirjastolla on myös työnhakukone nettiyhteyksillä sekä työlinja-puhelinpalvelu maksuttomasti kaikkien työtä etsivien käytettävissä.

Jos Kumppanuudelle saadaan toinenkin vetäjä, projekti voisi työllistää vielä useampia. Mannerheimin lastensuojeluliiton paikallisosasto ja Ahjolan kannatusyhdistys kaipaavat vielä kerhönvetäjiä.

"En millään tahtoisi lopettaa"

Tahmelalaisen **Tarja Kivistön** työllistämispesti Pispalan kierrätyskeskuksessa loppui marraskuun lopussa. Kivistö ehti olla yhteensä vuoden kierrätyskeskuksessa: ensin puoli vuotta työkokelussa ja toiset puoli vuotta kumppanuusprojektin työllistämänä.

Työ kierrätyskeskuksessa on ollut Kivistön mieleen. Asiakaspalvelu oli hänelle ennestään tuttua, mutta kierrätyskeskuksessa pääsi tekemään paljon muutakin, kuten lajittelua ja käteiskassan kirjanpitoa.

– Tämä homma on tosi laaja-alaista, joka päivä oppii jotain uutta, Kivistö sanoo tyytyväisenä.

Hän kertoo, että pitkän työttömyyden jälkeen kynnys lähteä töihin oli melkoinen.

– Oli kiva huomata, että pärjäänhän minä kuitenkin.

Suunnitelmia työllistämispätkän jälkeen hänellä ei ole.

"Olisi niin ihanaa jatkaa, en millään tahtoisi lopettaa töitä", Kivistö sanoo.

Avoimia työpaikkoja Kumppanuusprojektissa

* lastenkerhon vetäjä (MLL, Ahjola) – alk.heti

* yleistyömyyrä (asukasyhdistys) – alk.heti

* kirjastotyöntekijä (kirjastoyhdistys) – alk.n.15.1.2001

* saunanhoitaja (Rajaportin sauna) – alk.n.1.2.2001

* kierrätystyöntekijä (kierrätyskeskus) – alk.n.1.2.2001

Myöhemmin keväällä paikkoja vapautuu lisää. Paikat ovat kuuden kuukauden yhdistelmätukityöpaikkoja työmarkkinatuella oleville henkilöille. Tiedustelut p. 040 7765 198 tai ko. yhdistyksen toimihenkilöiltä.

Saunanlämmitys on rentoa hommaa

Arto Pietiläinen lämmittää Rajaportin saunaa. Hänenkin työpaikkansa löytyi Kumppanuusprojektin kautta.

Pietiläinen on ollut kahdesti aiemmin saunalla töissä. Touhu onkin niin tuttua ennestään, ettei Pietiläinen kasannut suuria odotuksia työllistämisjaksolle.

– Tämä on aika vapaata hommaa, Pietiläinen toteaa ja lisää, että kyse on myös luottamustoimesta.

Rajaportin saunalla tehtäviin kuuluu lämmittämisen lisäksi juomien tilaamista, saunan ja pukuhuoneiden siivoamista ja tarvikkeiden noutamista. Pietiläinen on vuoroviikoin kassalla ja lämmitäjänä.

Arto Pietiläinen muutti Pispalaan pikupoikana 1960-luvun alkupuolella. Jos jonkinlaista työkokemusta on sen jälkeen ehtinyt kertyä.

– Ei pidä jurmottaa liian kauan samassa paikassa, Pietiläinen naurahtaa.

Lotta Tuohino

saunaa Kumppanuus-projektin Pietiläinen kertoo.

"Pienenä en tiennyt, oliko maailmassa muuta olemassakaan kuin Pispala."

Pispalan plikasta tuli diiva ja professori

Taiteilijaprofessori Seela Sella ottaa minua kädestä kiinni ja juoksuttaa Pispalan valtatien yli neljän ruuhkan aikaan, sellaisessa välissä, jolloin vain rohkeimmat kakarat uskaltavat ylittää kadun. Juopunut mies jää toiselle puolelle ja huutaa virnistäen peräämme: "Ei noin saa tehdä!"

En lapsena oppinut pelkäämään juopoja, kun Pispalan juopot olivat niin kilttejä. Ai ne ovat vieläkin? Oikein hyvä, että edes joku traditio säilyy! Seela Sella nauraa.

Seelalla on kiire Mäkipäädelle, jossa on yhä pystyssä hänen lapsuudenkotinsa, punainen puutalo lähellä Ylä-Voimaa. Talon pihassa Pispalan plikka ihmettelee:

– Tämä oli suuren suuri piha silloin! Ja tuossa asui mun ensirakkauteni! Ja tuolla Jokisen sisarukset!

Yksi Suomen arvostetuimmista näyttelijöistä seisoo lapsuudenkotinsa pi-

hassa ja viitilöi ympäriinsä. Kaikissa lähitienoon säilyneissä puutaloissa on asunut joku lapsuuden kaveri. Monia taloja on tietysti purettu - ja sekös Seela Sella harmittaa.

– Ei täältä saa purkaa enää yhtä ainutta vanhaa taloa! Ei Pispalaan mitkään isot talot suurine ikkunoineen sovi. Tänne pitää rakentaa tänne sopivia taloja ja kunnostaa vanhoja, Seela vaatii.

– Onpa täällä kadutkin leveitä! Ennen oli kapeita hiekkateitä, hän hämmästelee.

Juutalaisuus voi aluksi olla ihan hepreaa

Seela Sella syntyi vuonna 1936. Ensimmäinen koti oli Amurissa, mutta perhe muutti pian Seelan syntymän jälkeen Pispalaan, missä he asuivat seuraavat lähes kymmenen vuotta. Seela kävi tarhaa Ahjolassa ja kansakoulua Pispán koulussa.

– Kävinkin siellä muutama vuosi sitten, kun pitivät juhlan 50 vuotta sitten aloittaneille. Jotkut koulukaverit asuvat vieläkin täällä.

Pispalasta Virtasen Seela perheineen

muutti taas hetkeksi Amuriin, ja sieltä Kangasalle, josta Seela matkusti junalla joka päivä Tipalaan kouluun Tampereelle. Huhtimäen lukion jälkeen hän pääsi teatterikorkeakouluun. Koulusta hän siirtyi ammattilaiseksi ensin Hämeenlinnaan ja Turkuun ja lopulta Helsinkiin. Turussa työskennellessään hän tapasi tulevan puolisonsa **Elis Sellan**.

– Kaverit irvailivat, että löysin Turusta itselleni nimen!

Elis oli juutalainen. Heidän molemmat lapsensa on kasvatettu juutalaisiksi ja myös Seelasta tuli pitkän opiskelun ja uskonon perehtymisen kautta juutalainen. Juutalaisiksi kääntymisen ei Seelan mukaan ole kovin helppoa. Juutalaiset eivät harjoita lähetystyötä, vaan kääntymisen pitää tapahtua oman vakaumuksen ja uskonnon tunnollisen opiskelun kautta. Seelakin kävi vuosia rabbin opettavana ja kuulusteltavana.

– Eliskin sanoi oppivansa siinä uutta. Hänen piti nimittäin tulkita, koska rabbi puhui hepreaa.

Eliksen ja Seelan lapset **Ilana**, 36, ja **Ariel**, 33, asuvat Israelissa. Seelakin käy siellä usein.

Pieni juutalaisnainen saapui kaupunkiin

Pääkaupungissa Seela Sella on näyttellyt Kansallisteatterissa ja Intiimateatterissa. Sitten Seela on toiminut free lancerina eri näyttämöillä. Hänet on nähty myös monissa tv-näytelmissä ja elokuvissa. Seela ei ole halunnut jähmettyä yhteen teatteriin eikä yhteen lajityyppiin. Intiimateatterista hän lähti, koska ei halunnut juuttua komediarooleihin. Seela Sella onkin saanut esittää rooleja laidasta laitaan - ja kaikenikäisiä hahmoja myös; nykyisinkin hänen rooliensa ikähaitari ulottuu nelikymppisistä lähes satavuotiaisiin.

Pari vuotta sitten hänet nimitettiin taiteilijaprofessoriksi. Taiteilijaprofessori on valtion virka, joka kestää viisi vuotta – tosin Seela ei ehdi toimia niin pitkään virkamiehenä, sillä hän täyttää 65 vuotta ja jää eläkkeelle ennen kautensa loppua.

Taiteilijaprofessori on mahdollista-

nut Seelalle myös oman monologiesityksen valmistamisen.

– Sen nimi on *Pitkä, musta ja tyylikäs*, koska sellainen olen aina halunnut olla, pienikokoinen, mutta näyttämöllä suuri Seela Sella naureskelee.

Nyt Seela vierailee pitkästä aikaa Tampereella. Hän esittää, kuinka olakaan, diiva-näyttelijätärtä Tampereen Komediateatterin 10-vuotisjuhlanäytelmässä *Heinäkuume*. Seelan hahmo Judith Bliss toteaa näytelmässä, että ”minä olen paljon arvokkaampi näyttämöl-

”Voi, nämä ovat niin tuttuja maisemia! Ja edelleen yhtä upean kauniita kuin ennen”, Seela ihastelee, vaikka on harmaa ja sateinen päivä.

lä kuin kotona”. Myöskin diivaksi kututtu Seela myöntää, että julkisuuden ihmisillä on suuri ylipistymisen vaara.

– Teatterin ja yksityiselämän väliin pitää vetää tiukka raja. Minua saa kyllä kutsua diivaksi, mutta näyttämön ulkopuolella en ole sitä, Seela vakuuttaa.

Virtasen Jaskan tyttö Pispalan portaissa

Seela ei siis ole ylipistynyt, vaikka hänelle ylpeyden aiheita paljon onkin. Tänä hän on ylpeä pispalalaisuudestaan,

vaikka se ei aina olekaan ollut mikään meriitti.

– Eihän silloin lapsena edes kehdannut sanoa olevansa Pispalasta, se oli suuri häpeä!

Puutteelliset asuinolot saivat Seelan jopa rakastamaan koulunkäyntiä:

– Pispalan koulu oli tosi hieno koulu silloin, sisä vessat ja kaikki. Eihän sieltä olisi halunnut edes lähteä kotiin, Seela muistelee.

Nykyisin Seela ei käy Pispalassa kovin usein, mutta Tampereella kylläkin. Hänen 86-vuotias äitinsä asuu Tesomalla. Äitinsä kautta Seela tosin tietää jotakin myös nyky-Pispalan asioista.

– Tiedän Pispalan kansankirjaston, koska äiti kantanut sinne hirveän määrän kirjoja. Sitä paitsi äiti pitää yhä kaikki syntymäpäiväjuhlaansa Haulitehtaalla, Seela kertoo.

Seela onkin luvannut esiintyä Pispalan kirjastossa ensi vuoden puolella, kun näyttelijä Jorma Markkulan henkiin herätettävä Pispalan työväennäyttämö järjestää runomäntä.

Pispalan työväennäyttämöllä Seela ei ole koskaan esiintynyt, vaikka eräässä taannoisessa Pispalalaisen artikkelissa niin väitettiin. Hänen uransa on saanut alkunsa Pispalan pelastusarmeijasta, joka sijaitsi puutalossa Lauri Viidan kotitalon lähellä. Seela kävi Pelastusarmeijassa pikkutyttönä mummonsa kanssa.

– Sain esittää siellä ihan mitä tahansa. Se oli ihanaa!

Seela kaipaa lapsuutensa Pispalaa ja sen yhteisöllisyyttä.

– Enää ei synny sellaista yhteisyyttä ihmisten välille. Silloin ei Pispalassa ollut rikkaita ja köyhiä, vaan ainoastaan enemmän tai vähemmän köyhiä.

Vieläkin vanha Pispala tosin pilkahtelee esiin.

– Yksissä Pispalan portaissa tuli muutama vuosi vanha mies vastaan ja huudahti, että siinä on Virtasen Jaskan tyttö! En tuntenut koko miestä, eikä hänkään varmaan ollut nähnyt minua viiteenkymmeneen vuoteen. Mutta tällainen on sitä oikeata Pispalaa!

Johanna Vehkoo

Ahjolan nuorisotyö kehittyy ja kasvaa

Ahjolan kannatusyhdistys ry:n nuorisotyö hakee uusia linjoja tarjoamalla yhä useammalle lapselle ja nuorelle mahdollisuuden löytää uusi, elämää rikastuttava harrastus. Ahjolassa nuoret ovat perinteisesti tanhunnneet, tanssineet, pelanneet salibandya, tehneet näytelmiä ja askarrelleet - muutamia asioita mainitakseni.

Ahjolan asema ja tunnettuus on vallettu syvälle soraharjuun, ja monet pispalalaiset ovat löytäneet koko elämän kestäviä harrastuksia ja ystävyyssuhteita Ahjolasta. Jotkut ovat löytäneet jopa aviokumppanin.

Ahjolan nuorisotyön kestävä työn pohjana on settlementiaate, jonka perusarvoja ovat seuraavat: yksilön oikeuksien kunnioittaminen, erilaisuuden hyväksyminen, luottamus ihmiseen ja hänen kykyynsä ratkaista itsenäisesti omia ongelmiaan, paikallisuus (lue: pispalalaisuus), usko ystävyyden ja yhteyden mahdollisuuteen yli kaikenlaisten rajojen, ihonväristä tai sukupuolesta tai kulttuurista riippumaton tasa-arvoisuus sekä heikommassa tilanteessa olevan ihmisen tukeminen.

Uutta kerhotoimintaa keväällä 2001

Vuoden vaihtuessa nuorisotyö tarjoaa uutena harrastusvaihtoehtona bändissä soittamisen. Ahjolassa tulee kokoontu-

maan viikoittain bändikerho, jonka vetäjän **Perttu Torvisen** tavoitteena on kouluttaa pysyvä ja esiintyvä nuorisorkesteri, jonka tyyliunantana olisi poprock ja jazz. Nuoret soittajanalut – instrumentista riippumatta – ovat tervetulleita mukaan.

Uutuutena tulevat myös sarjakuvakerho sekä kitaransoiton kerho aloittelijoille sekä palloilukerho yläasteen pojille Pispalan koululla. Vastaava kerho kokoontuu myös torstaisin Hyhkyn koululla. Sinne mahtuu vielä pelihaluista poikia mukaan.

Lisäksi kevätkaudella alkaa isien ja poikien liikuntakerho, jonka tavoitteena on lähentää isän ja pojan välistä suhdetta liikunnan keinoin. Lauantai-iltoja kokoon tuu isojen poikien eli yläasteikäisten kerho, jossa tehdään kaikenlaista hauskaa fiiliksestä riippuen: pelataan, lähdetään leffaan tai ei tehdä mitään. Kerhoa vetävät Malkamäen Mikko ja Raipalan Sampsa. Samat herrat vetävät nassikkapainia Hyhkyn taekwondo-salissa perjantaisin.

Ahjolan kerhoihin ja leireihin osallistuu suuri joukko eri-ikäisiä lapsia ja nuoria. Erityisen paljon mukana on tyttöjä. Poikien toivotaan osallistuvan enemmän, minkä vuoksi Ahjolan nuorisotoimi pyrkii lisäämään kerhotarjontaansa erityisesti pojille.

Syksyn 2000 harrastustoimintaan kuuluneet iltapäivä-, roolipeli-, pieno-

malli-, lennokka-, sähly-, ilmaisu-, kokki-, askartelu- ja tanssikerhot jatkavat normaalisti keväällä. Tarkempaa tietoa kerhoista saa Ahjolan kurssitoimintaesitteestä, joka ilmestyy joulukuussa. Kysellä voi myös **Niskasen Sinikalta** tai allekirjoittaneelta (p. 215 8415).

Projekteja...

Ahjolan nuorisotoimiston Raitti-hanke aloittaa toisen toimintavuotensa Haapalinnankylässä. Projektin tarkoituksena on sosiaalipedagogisin menetelmin herättää lähion asukkaita aktiivisuuteen ja toiminnallisuuteen oman asuinalueensa kehittämiseksi. Projekti on saanut paljon positiivista huomiota ja se on otettu hyvin vastaan haapalinnalaisten keskuudessa. Hankeen rahoittaa Raha-automaattiyhdistys.

Nuorisotoimen piiriin kuuluu myös apuohjaajakoulutus (aparikerho), jonka tarkoituksena on kouluttaa kerhoharjoajia Ahjolan kerhoihin. Nykyisin aparitoiminnassa on mukana paljon aktiivisia tyttöjä, vaan ei poikia. Tavoitteena onkin, että pojille käynnistetään oma aparyhmä, jotta poikiakin saataisiin kerhojen ohjaajiksi.

... ja projektoreja

Ahjolan kansalaisopisto on ollut toiminnassa jo yli 70 vuotta. Vuosiin on mahtunut mitä erilaisimpia kokemuksia, joista osa on koottu kirjojen kansiin. Ahjola-kirjaa voi tiedustella Kahverista tai Ahjolasta sekä keskustan kirjakaupoista. Hinta on 80 markkaa.

Historiaa on myös videoissa ja kaita-filminpätkissä, joita varmasti Pispalasta on tehty paljonkin. Ahjolan nuorisotoimi onkin kiinnostunut näistä nauhoista. Jos teillä, arvoisat lukijat, on tallella tällaista vanhaa filmimateriaalia, vaikkapa julkisista tapahtumista ynnä muusta vastaavasta Pispalassa, ottakaa yhteys Uotilan Kimmoon.

Vaikka välillä vähän eksytäänkin, Ahjolan nuorisotyön kurssi on vakaa.

Kimmo Uotila

Ihmeitä Pispalanharjulta

Pispalan kirjastossa pidettiin 25.10. jälleen yhden pispalalaiskirjailijan uuden teoksen julkistamistilaisuus.

Pispalanharjulla asuva Markku Toivonen on kirjoittanut runokokoelmia, esseitä ja näytelmiä. *Ihmeitä* on hänen ensimmäinen proosateoksensa. *Ihmeitä* on Ranskaan sijoittuva kertomuskoelma, joka vie lukijansa aikamatkalle nykypäivästä keskiaikaan ja takaisin.

"Kun kunnon porvari näkee hullun, hän tuntee vaistomaista houkutusta hivuttautua likemmäs. Ilveilijä villiintyy saamastaan huomiosta, ja katselijan uteliaisuus alkaa kutistua tirkistelijän tunteiksi häpeäksi: syrjäilmällä hän vilkuilee nytkähteleviä pakkoliikkeitä ja irvistelyjä, ja hänessä herää tuotunut sääli mielenvikaista kohtaan. Hetken hän näkee itsensä temppuilijan paikalla. "Kuka tahansa voi menettää järkensä", hän sanoo, säikähtää ja purskah-

taa nauruun, mutta se tuo vain ohimeväen huojennuksen. Kohta hän ottaa synkän, hätäntyneen ilmeen ja julistaa vierustoverilleen, että tuollaisesta ihmisparasta täytyisi pitää parempaa huolta – tai ryhtyä kaikkien kuulleenvaatimaan tälle rangaistusta. Hän jat-

kaa matkaansa ripeästi ja parin minuutin päästä hän on unohtanut koko tapauksen."

– Katkelma Markku Toivosen kirjasta *Ihmeitä*

Ilpo Mikkonen

Sepon Herkku on uusi ruokakauppa Pispalan valtatiellä

Seppo Salo perusti Ahjolaa vastapäätä olevaan Ylä-Voiman taloon elintarvikekaupan, joka on erikoistunut pienten valmistajien tuotteisiin. Kauppa avattiin 11.9.2000. Seppo kertoo, ettei hän sen kummemmin juuri Pispalaan pyrkinyt, vaan äkkäsi tyhjän kauppatilan ohi ajessaan, ja suunnitelma kaupan perustamisesta syntyi vähitellen. Omaa kauppa Seppo on pitänyt vuodesta 80 lähtien.

Sepon perustuotevalikoimaan kuuluvat muun muassa Mantsin Makien 70% marjapitoiset mehut ja hillot, joita ei Pirkanmaalta muualta löydy. Mustaheukka- ja karpalojauheita Seppo kauppittelee ainoana jälleenmyyjänä koko Suomessa.

Uunituoreet leivät ja leivonnaiset tulevat Pispalan leipomosta, aamuleipä siinä kello 8 hujakoilla, palvelutuotteet hämeenkyröläiseltä Palviportilta ja einek-

set Ylöjärveltä Herkkumestasta. Tampereen Lihajalosteelta saadaan makkarat, joita ei ennen koko Pispalasta saanutkaan, niin pispalalainen valmistaja kuin Tampereen Lihajaloste onkin. ”Sepon pihvi” on ollut käsite jo 15 vuotta. Pait si pienten tuottajien tuotteisiin Seppo panostaa myös luomuu.

Samassa yhteydessä toimii myymälä Tiilkkutäkki, johon Seppo ottaa vastaan käsityöläisten tuotteita myyntitilille.

Seppo on viihtynyt Pispalassa, ja kaupankäyntikin on vilkastumaan päin. Mainonta on pitkälti puskaradion varassa, mikä Pispalassa toimii kiitettävästi.

Sepon Herkku tarjoaa 10 markan korvausta vastaan kotiinkuljetuksen.

Sepon Herkku on auki klo 8–18 maanantaista perjantaihin, lauantaisin klo 8–15, loppuvuoden myös sunnuntaisin klo 12–16, puh. (03) 2235786.

Tiina Huuhtanen

Samassa liiketilassa Sepon Herkun kanssa toimii myös **Pirjo Alanko-Niemen** lahjatavara- ja käsityöliike Koboltti. Pirjo tekee huopatöitä, värjää peltavaa, kirjoo ja brodeeraa liinavaatteita ja maalaa astioita.

Pirjo kertoo, että koko homma perustuu väreihin, ja tuotteet ovatkin tekijänsä näköisiä: värikylläisiä, voimakkaita ja iloisia.

Pirjon tavoittaa liikkeestä noin klo 9 ja 17 välillä tai numerosta 040 576 5616.

Tiina Huuhtanen

Sauli Salmi kirjoittaa runoja menneestä ajasta Pispalanharjulla

Nimimerkki **Sauli Salmi** on kirjoittanut runokokoelman lapsuutensa Pispalasta. 30- ja 40-luvuille sijoittuva kokoelma kertoo runon ja lyhyen proosan muodossa pikkupojan elämästä Pispalanharjulla sota-aikana. *Pyykkimettän aurinko* on Sauli Salmen esikoisteos.

*Täysikuu vesisäiliön takaa.
Pyykkimettän auringoksi
pikkusisko sen nimesi.
Lapsuuden leikkihuisto,
äitien pyykin kuivauspaikka.*

Sauli Salmi on tosiaan nimimerkki. Runot ovat sen verran henkilökohtaisia, että hieman ujon oloinen kirjailija haluaa pysytellä tuntemattomana.

– Vielä saattaisi joku vanha pispalalainen minut muistaa, vaikka muutimme vaimon kanssa pois Pispalasta jo kauan sitten, Salmi naurahtaa.

Hiukan päälle seitsemänkymppinen esikoiskirjailija sai kipinän oman kokoelman julkaisuun Ahjolan kirjoittajapiirissä. Piiriä veti kustannusyhtiö Sana-Satoa pyörittävä **Erkki Kiviniemi**. Ki-

viemiä vainusi Salmen runojen rosoisen alkuperäisyyden ja tarjoutui kustantamaan kokoelman. Runoilija ja kustantaja hioivat runoja julkaisukuntoon kahden vuoden ajan.

– Salmen kokoelma on mainio ajankuva. Runoissa on käytetty sen ajan fraaseja, ja muutenkin teosta voi pitää tavallaan dokumenttina sotavuosien Pispalasta, Kiviniemi kehuu.

– Pidän Sauli Salmen karheasta lyriikasta.

Sauli Salmen lapsuudessa Pyykkihuisto oli vielä Pyykkimettä, jonka puihin sidotuille naruille äidit ripustivat perheen pyykit kuivumaan. Pyykkimessä oli myös iso vesisäiliö, josta monimutkaiset putkistot kuljettivat vettä asuntoihin. Vettä pumpattiin Tahmelan lähteestä ylös rinteeseen. Silloin lähteen vesi oli kirkasta ja hyvää, seudun parasta vettä.

Salmen kirja vilisee nimiä ja paikkoja vanhasta Pispalasta. Sauli ja muut pojat hyppäsivät Tahmelan hopassa, leikkivät sotaa Pispantiellä ja Koulutiellä, pelkäsivät kiukuista Sauna-Maijaa ja

omituista Raatokarvaria, kaivoivat kasvimaasta ja myivät niitä Santalahden rataseisakkeen hoitajalle.

– En minä ole niihin omiani pistänyt. Kaikki perustuu tositapahtumiin, vain nimiä on muutettu, Sauli Salmi kertoo.

Salmi aikoo jatkaa kirjoittamista, mutta lapsuus ja Pispala tulivat hänen mukaansa jo käsiteltyä *Pyykkimettän aurinko* -kokoelmassa.

JV

Lukkarinkoulu Pispalan kirkolla

Kokoonnumme tee- tai kahvikupin ääreen pohtimaan kirkon uuden Katekismuksen sisältöä ja sanomaa.

Mitä annettavaa kirkolla on tässä ajassa?

Mitkä arvot ohjaavat elämäämme?

Ensimmäisen kerran lukkarinkoulua käydään torstaina 18.1.2001 kello 18.30. Seuraavat kokoontumiskerrat ovat 25.1., 1.2., 8.2., 15.2.

Tiedustelut: pastori Ritva-Leena Hirvonen, p. 343 4342 tai pastori Martti Tuure, p. 040 594 5140.

Tervetuloa!
Harjun seurakunta

Tampereen Tietokonekauppa

www.tietokonekauppa.com

Kaikki tietokoneista: myynti, vuokraus, huolto ja tarvikkeet.

*Haulitornia vastapäätä Pispalan-
valtatiellä*

Tampereen Tietokonekauppa
Pispalanvalttatie 39
33250 TAMPERE
Puh. 03-31419700
email.
myynti@tietokonekauppa.com

POMI[®]
TIETOKONEET SUOMESTA

Rajaportin

SAUNA

- Suomen vanhin yleinen sauna
- avoinna ke 18–22, pe 15–21, la 14–22
- p. 222 3823
- naisten ja miesten osastot
- maksu 25 mk, klo 17 asti 15 mk
- myös tilaussaunoja, kyselyt p. 213 1642 tai 040 776 5198

Tervetuloa!

Pispalan saunayhdistys ry.

KAHVILA

- Avoinna ke 18–23, pe 15–23, la 14–23 tai myöhempään
- Hyvää ja edullista ruokaa ja olutta
- Myös yksityistilaisuuksiin, kyselyt 213 0117

Osuuskunta Camera Cagliostro
toivottaa tervetuloa!

HIEROJA

MASAN HIERONTA

- avoinna saunapäivinä klo 12–22, tarvittaessa muulloinkin
- 15 min 40 mk
- 30 min 80 mk
- 60 min 140 mk
- lahjakortti 60 mk (sis. 15 min hieronnan, saunan, kahvin ja pullan)
- ajanvaraukset hierojalle p. 0400 804 217

Rekisteröity hieroja

MATTI NIVALA

urheiluhieroja, hevoshieroja,
shiatsu-terapeutti

Pispalan valtatie 9

DATA DUSTER

Data Duster palvelee 6 vuoden kokemuksella !
Me räätälöimme juuri Sinulle sopivan tietokonepaketin.

Käteisluotolla
saat maksuaikaa
jopa 36 kk!

- Tietokoneet
- CD-R varmuuskopiointi
- Komponentit
- Tarvikkeet
- Oheislaitteet
- Ohjelmistot
- Huollot
- ym.

Nettiliittymän
avaus 0 mk

**Pispalanvaltatie 54, p. 3443632, www.dataduster.fi
email: datadust@sgic.fi, avoinna ark 10-17 la 10-14**

PUB Hevosenenkä

Pirkankatu 1

Häppärit 10.30-12
ja 17.30-18.30.
Tiistaisin karaoke
klo 18-23.

A-oikeudet
Tervetuloa!

Parturi-kampaamo Heljä Moberg

Pispalan valtatie 2 A
Ark. 9-17, la 8-13, ma sulj.
puh.222 9039

*Lahjaviihje:
Lahjakortit • Tuotepaketit*

bitpoint

MIKROTIETOKONEET JA OHEISLAITTEET

Pyynikintori 4-6, 33230 Tampere, p. 211 0877, fax 211 0855
<http://www.bitpoint.fi>

Purjeneulomo

NEB-SAILS KY

Pispalan valtatie 91
33270 Tampere
puh. (03) 344 0680
fax (03) 344 0615

*Hyvää
jouluu!*

Keltainen talo

VERHOILUTYÖT J. SALONEN

Mäkikatu 80, Pispala, Tampere
puh. 2145 346, 0400 594 170

*toivottaa hyvää
jouluu ja onnellista
uutta vuotta!*

PISPALAN PAVILJONKI

Pispalan valtatie 39, puh. 010 196 030

Upeat Näsijärvi-näkymät, biljardi, happy hours
... ja hanasta tulee Koff III:sta...

AUKI JOKA PÄIVÄ KLO 9-22-02

Pispalan valtatie 2, Tampere, p. (03) 223 9864

Avoimna ti-pe 11-18, la 11-15, ma suljettu.

Kahvikuppimuseo auki samaan aikaan. Museossa 1 300 erilaista kahvikuppia ja vanhoja polkupyöriä. Pääsymaksu 10 mk. Tervetuloa!

Luotettava YTM, 30-v., etsii kohtuuhintaista vuokra-asuntoa Tampereelta miel. 16.12. alkaen. Yhteydenotot miel. ilt. & vkl 040-739 5930 / Terhi

-tietokonehuolto

- huollot	Huollamme myös
- päivitykset	- tulostimet
- asennukset	- faksit
- verkotukset	- kopiokoneet

Merkkiriippumaton monilaitehuolto

Tampereen Toimistolaite Oy
Pispalan valtatie 91, 33270 Tampere
Puh. 344 1161, fax 344 1162

tthuolto@tthuolto.com www.tthuolto.com

OMAT KONSTIT EIVÄT AINA RIITÄ!

Lääkäripalvelut koko perheelle

avoinna: ma-to 8-18, pe 8-17,
la 10-15

**Lääkäri
Laboratorio
Fysikaalinen
hoito
Työterveys-
huolto
Solarium**

03-2149522

MEDICUS OY Pispalan lääkäriasema
Pispalan valtatie 2 33250 Tampere

SEPON HERKKU

On palvelukauppa Pispalassa

Saat nopeasti ja vaivattomasti päivittäin tarvitsemasi

- tuoreet lihat ja maistuvat leikkeleet
- herkulliset valmisruoat
- hedelmät ja vihannekset
- Aallon maukkaat leivät ja pullat
- maitotuotteet

Laatutuotteita pieniltä valmistajilta:

- luomuviljat Tättälän tilalta Hämeenkyröstä
- Mantsin Makien kylmäpuristetut mehut ja marjaiset hillot Ilomantsista
- Päijänteen muikkua säilykkeenä
- maalaistalkkunajauhoja Ypäjältä
- Mettälän mesitarhan erikoishunajat

LUOTETTAVA KOTIINKULJETUS

20 VUODEN KOKEMUKSELLA.

SOITA PUH./FAX 223 5786

SEPON HERKKU

PISPALAN VALTATIE 45

(YLÄ-VOIMA)

AVOINNA MA-PE 8-18, LA 8-15

VUODEN LOPPUUN MYÖS SU 12-16

Lounaskahvila

KAHVVERI

Pispalan valtatie 2

avoinna ark. 7-16

puh. 213 0046

Joulu lähestyy!

Valmistamme

**KOTITEKOISET
JOULULAATIKOT
JA JOULULEIVONNAISET**

Teethän tilauksesi ajoissa!

Meillä myös pitopalvelu!

Hyvää joulua ja
onnea vuodeksi 2001

PR-ASENNUS OY
SÄHKÖ-PASSI
PISPALASTA

Sähköasennukset
Murtohälytyslaitteet
Huolto- ja vikapalvelut
Tarvikemyynti

Pispalan valtatie 56, tel. (03) 213 4330, fax (03) 213 4390
prasennus@co.inet.fi

Pyynikin näkötorni

MAANKUULU
MUNKKI-
KAHVILA

Avoinna joka päivä 9–20
p. 212 3247

T-OSAT OY

- UUSIA JA KÄYTETTYJÄ
AUTONRENKAITA •
- RUNSAASTI ALUMIINIVANTEITA •

Puh. 212 5972
Pispalan valtatie 24, Tampere
Avoinna ark. 9–18, la 10–14

Salon
A. Karkkimaa
Pispalassa

P.S. Myös
miesten hiukset

Anneli Karkkimaa
Koukkarinkatu 11
33270 Tampere
puh. (03) 212 7887

NYT VIINIÄ 2 PÄIVÄSSÄ!

Bacchus 2 day		
VALKOVIINI	(129,-)	109,-
PUNAVIINI	(149,-)	129,-
HIILIHAPOTIN FIZZDEVIL		149,-
Hapottaa olutta, siideriä, kuohuviiniä, vettä (198,-)		
HIILIHAPPOPULLOT	lisävarusteena	-20%
COOPERS-OLUET	(69,-)	49,95

Viini ja olut
tarvike shop

Pispalan valtatie 21
p. 222 9661
av. 10–18, la 10–14

LÄÄKE ON LÄHELLÄ!

PISPALAN APTEEKKI

MA-PE 9.00-18.00
LA 10.00-14.00

Pispalan valtatie 2
Puhelin 212 6962

Hyvää joulua!

Pispalan valtatie 73 B
p. 2131 292
ma-la 11-21, su 12-21

SIELLÄ ASUU PARAS PIZZA

HAMMASLABORATORIO

MARKKU JÄRVINEN
erikoishammasteknikko

PYYNIKINTORI 8, 33320 TAMPERE. PUHELIN (03) 213 0329.

Pub Kujakolli

Tahmelan viertotie 2
p. 222 3353

Avoinna
ma-to 15-23
pe 15-01
la 10-01
su 10-23

Hyvää joulua ja onnea vuodeksi 2001!

t. Jaana & Kati

ma-pe 9-17, la 9-13
sekä sopimuksen muk.
Pispalan valtatie 73B
p. 222 8508

Tervetuloa!

PIZZA GRILLIKIOSKI Pala 24h

p. 212 7795 email: pizzala@sci.fi

- * Grillituotteita
- * Elintarvikkeita
- * Veikkauspiste (online, arvot)
- * TKL:n matkakorttien latauspiste

AUTOKOULU PIRKKA

Pyynikintori 1, puh. 212 6222

Talvella kaikki opettelevat ajamaan.
Paras joululahja - ajokortti

KULTTUURIN KEVÄTTÄ TAMPEREELLA 2001

Tampereen kaupungin kulttuuritoimi on monessa mukana. Omia toimintayksiköitä- ja -paikkoja ovat mm. kulttuuri- ja nuorisopalvelut, Tullikamarin kulttuurikeskus, kaupunginorkesteri, Kansainvälinen toimintakeskus, Unipoint, Haiharan taidekeskus, Viikinsaari, Vuoltsu ja muut nuorisokeskukset sekä Vanhan kirjastotalon konsertti-, kokous- ja näyttelytilat. Kulttuuritoimi osallistuu myös erilaisiin yhteistuotantoihin.

Seuraavassa muutamia makupaloja kevätkaudelle. Kysy lisää!

TAMPEREEN KAUPUNGINORKESTERIN kevätkauden ohjelmiston huippuja ovat mm. 16.3. Emanuel Ax, 24.3. ihana Romeo ja Julia -konsertti, 30.3. Bartók-juhlakonsertti Muzsikás-yhtyeineen, 6.4. Sibelius-kapellimestarikilpailun voittaja Olari Eltsin vierailu, 13.4. Faurén Requiem ja tietysti ke 16.5. Peter Schreierin Mozartin konserttiaariat. Esitykset ovat 16.5. konserttia lukuunottamatta (Tuomiokirkko) Tampere-talon Isossa salissa. Sunnuntaiset kamarimusiikkikonsertit 28.1., 4.3. ja 1.4. järjestetään Tampere-talon Pienessä salissa.

EDUARD-KVARTETTI jatkaa keväällä Ludwig van Beethove-

nin jousikvartettojen esittämistä. Konserttisarjan kuudes ja seitsemäs konsertti kuullaan helmi- ja huhtikuussa Vanhalla kirjastotalolla.

LAUANTAINA 10. HELMIKUUTA järjestetään maailman pienen kantrifestivaali Velaatta Kantri, jonka tämäkertaisena pääesiintyjänä on Warmer Bros.

VAUHDIKAS KOKO PERHEEN TAPAHTUMA HULINAHYRRÄ järjestetään 18.3. Tampere-talossa.

UPEA KANSAINVÄLINEN KUOROFESTIVAALI Tampereen Sävel järjestetään 6.-10.6.

Tampereen kaupungin kulttuuritoimi
Puutarhakatu 11
PL 487, 33101 Tampere
p. (03) 3146 6137
fax (03) 3146 6756
e-mail: kulttuuri@tt.tampere.fi
www.tampere.fi

Vireää eloa Pispalan kirjastossa

Vajaan vuoden Tahmelanmutkassa toiminut Pispalan kirjasto on lunastanut paikansa pispalalaisten hengenravinnon keskuksena. Tähän meidän "olohuoneeseemme" pätee edelleen sanonta: "Pieni on kaunista". Kirjaston nykyisyys, tulevaisuudesta puhumattakaan, vaikuttaa valoisalta.

Jokaiselle jotakin

Kuten tiedämme, nykyinen kirjasto perustettiin protestiksi 1992 lakkautetulle Pispalan sivukirjastolle. Lahjoituksina saatu aineisto hakee vertaistaan, valikoiman ollessa yllättävänkin laaja. Lahjoitukset ovat edelleen tervetulleita.

Kirjastoyhdistyksellä on jäseniä tätä kirjoitettaessa 465, joka on

määränä kunnioitettavan korkea. Toisaalta, mukaanhan voi ja pitääkin liittyä yhä edelleen. Ikään, kokoon ja näköön katso-matta.

Kirjojen lisäksi kirjastossa on ollut muun muassa kirjailijoiden kirjanjulkistamistilaisuuksia, satutunteja, elävän mallin piirustusta, sekä taidenäyttelyitä.

Näyttelyjonoa on aina pitkälle kevääseen

ja kiinnostuneet taiteentekijät voivat ilmoittautua oman näyttelyn merkeissä.

Kaiken kaikkiaan, kirjastomme elää vireää elämää ja on hyvässä hapessa monesakin mielessä.

Vaikka kirjaston tie on ollut paikoittain kivinen ja kuoppainen, ei tämä seikka ole lannistanut kirjastoaktiiveja. Pispalalaiset voivat osaltaan kantaa kortensa kekoon liitty-

mällä kirjastoyhdistykseen maksamalla 30 markan nimelliskorvauksen ja täten jäsenyys sekä lainausoikeus on taattu vuodeksi eteenpäin. Tämän on havainnut hyväksi jo useampi sata pispalalaista.

Janne Jäppinen

*kirjasto avoinna: ma-pe 14-20,
la 12-17. Puh. 2239 654.*